

**Anmälningar mot Länssjukhuset i Kalmar, Landstinget i Kalmar län, m.fl.
angående handläggningen av en begäran om utlämnande av
patientjournal, m.m.**

Anmälningar och utredning

AA och hennes son BB framförde i en anmälan, som kom in till JO den 25 september 2007, klagomål mot överläkaren CC, Länssjukhuset i Kalmar, Landstinget i Kalmar län. De klagade på att CC hade vägrat att lämna ut BB:s patientjournal till AA. Till anmälan fogades kopior av vissa handlingar, bl.a. ett brev, daterat den 7 september 2007, från CC till BB.

I brevet anfördes bl.a. följande.

Bäste BB!

Jag har fått en fullmakt från dig om att jag ska lämna ut journal till din mamma, AA.

DD är din förvaltare och denne har motsatt sig utlämnandet av journalmaterialet. Jag har därför ingen möjlighet att lämna ut journalen.

Ytterligare skrivelser kom in till JO från AA den 8 och 12 november 2007. Landstingsstyrelsen, Landstinget i Kalmar län, anmodades att inkomma med utredning och yttrande över den formella hanteringen av AA:s framställning om att få kopia av BB:s journal. Vidare angavs att landstingsstyrelsen vid besvarandet av remissen skulle beakta bestämmelserna i 2 kap. 12–14 §§ tryckfrihetsförordningen och 15 kap. 6–7 §§ sekretesslagen (1980:100).

Under remisstiden inkom ett flertal skrivelser från AA. I dessa framfördes klagomål mot bl.a. Överförmyndarnämnden i Kalmar kommun och BB:s förvaltare DD.

Landstingsstyrelsen överlämnade som sitt remissvar ett av ordföranden EE och landstingsdirektören FF undertecknat yttrande, daterat den 13 februari 2008. I yttrandet anfördes följande.

Landstinget är väl medvetet om innehållet i och tillämpningen av bestämmelserna i 2 kap. 12–14 §§ tryckfrihetsförordningen och 15 kap. 6–7 §§ sekretesslagen (1980:100).

Av landstingets utredning framgår att patientens moder har inkommit med begäran om att utfå kopia av sonens patientjournal. Vidare framgår av överläkare CC:s redogörelse att det företagits en sekretessprövning varvid det bedömts att ett utlämnande av begärda uppgifter skulle vara till men för patienten.

Landstinget beklagar att det inte föreligger ett formaliserat beslut i ärendet. Således föreligger brister i handläggningen av ärendet.

Landstinget avser att omgående genom ett formellt beslut pröva frågan om utlämnande av journalkopior i aktuellt ärende.

Remissvaret översändes till AA och BB för eventuellt yttrande. I skrivelser som kom in till JO från dem kommenterades bl.a. remissvaret. Till en av skrivelserna fogades bl.a. en kopia av ett beslut den 25 februari 2008 av landstingsdirektören FF. I beslutet avslog FF AA:s begäran om att få ta del av BB:s journal.

Vid avgörandet hade JO tillgång till akterna i JO:s ärenden med dnr 5043-2007 och 1159-2008.

I ett beslut den 29 september 2008 anförde *JO André* följande.

Bedömning

Handläggningen av begäran om att få kopia av journalen

Grundläggande regler om allmänna handlingars offentlighet finns i 2 kap. tryckfrihetsförordningen (TF), vilket kapitel även primärt reglerar frågan om utlämnande av allmän handling. Enligt 2 kap. 12 § TF ska allmän handling som får lämnas ut, dvs. som inte omfattas av sekretess, på begäran ”genast eller så snart det är möjligt” på stället och utan avgift tillhandahållas den som önskar ta del av handlingen. I 2 kap. 13 § TF anges att den som önskar ta del av allmän handling även har rätt att mot fastställd avgift få avskrift eller kopia av handlingen till den del den får lämnas ut. En begäran om att få kopia av allmän handling ska behandlas skyndsamt. JO har i ett flertal beslut uttalat att innebörden härav är att besked i en utlämnandefråga bör lämnas redan samma dag som begäran gjorts. Någon eller några dagars fördröjning kan dock godtas om en sådan fördröjning är nödvändig för att myndigheten ska kunna ta ställning till om den efterfrågade handlingen är allmän och offentlig. Härtill kommer att ett visst dröjsmål är ofrånkomligt om framställningen avser eller fordrar genomgång av ett omfattande material.

En begäran om att få ta del av en allmän handling ska enligt 2 kap. 14 § TF göras hos den myndighet som förvarar handlingen. Av 15 kap. 6 § andra stycket sekretesslagen (1980:100) framgår att om viss befattningshavare vid myndigheten, enligt arbetsordning eller särskilt beslut, svarar för vården av en handling ankommer det i första hand på denne att pröva frågan om handlingens utlämnande till enskild. I tveksamma fall ska den som har handlingen i sin vård hänskjuta frågan till myndigheten, om det kan ske utan omgång. Vägrar han att lämna ut handlingen eller lämnar han ut den med förbehåll, ska han på sökandens begäran hänskjuta frågan till myndigheten. Den enskilde ska också underrättas om att han kan begära att frågan hänskjuts till myndigheten och att beslut av myndigheten krävs för att ett avgörande ska kunna överklagas. Myndighetens avslagsbeslut får enligt 15 kap. 7 § sekretesslagen överklagas hos kammarrätt.

Av utredningen framgår bl.a. följande. AA begärde att få ta del av BB:s patientjournal vid Länssjukhuset i Kalmar (psykiatriska kliniken). När så skedde framgår dock inte av utredningen. Med anledning av denna begäran meddelade överläkaren CC i ett brev till AA:s son BB den 7 september 2007 att han inte kunde lämna ut någon kopia av journalen eftersom BB:s förvaltare motsatte sig detta. Landstingsstyrelsen har i sitt remissvar beklagat att något formaliserat beslut inte meddelats i ärendet och uppgett att man avsåg att omgående pröva frågan om utlämnande av journalkopior i ärendet. Beslut om att inte lämna ut journalen meddelades av landstingsdirektören FF den 25 februari 2008.

Min granskning av ärendet omfattar endast den formella handläggningen av AA:s utlämnandeframställning. Jag tar således inte ställning till om det förelåg hinder mot att tillmötesgå begäran. Skälet till detta är att ett beslut om att inte lämna ut en handling kan, efter överklagande, bli föremål för prövning av kammarrätt och Regeringsrätten. JO uttalar sig som regel inte i sakfrågor som det ankommer på domstol att pröva. Jag finner inte anledning att i förevarande fall frånga den principen.

Beträffande den formella handläggningen av utlämnandenärendet vill jag anföra följande. I samband med att CC i brevet den 7 september 2007 meddelade att det, enligt hans uppfattning, förelåg hinder mot att lämna ut en kopia av journalen skulle AA även ha underrättats om möjligheten att hänskjuta frågan till myndighetens avgörande för att på så sätt få till stånd ett överklagbart beslut. Någon sådan information lämnades dock, såvitt har kommit fram, inte. CC kan inte undgå kritik för denna brist i handläggningen. Vidare framstår det som märkligt att brevet den 7 september 2007 ställdes till BB och inte till AA då det, enligt vad som uppgetts i remissvaret, var AA som hade begärt en kopia av BB:s journal.

Jag vill i sammanhanget också uppehålla mig vid följande. Det kan konstateras att ett formellt avslagsbeslut avseende AA:s framställning meddelades först den 25 februari 2008. Som framgått av redovisningen ovan finns det i tryckfrihetsförordningen ett grundlagsfäst krav på skyndsamt handläggning av framställningar om att få ta del av allmänna handlingar. Mot den bakgrunden borde självfallet ett formellt beslut under alla förhållanden ha meddelats i nära anslutning till att landstingsstyrelsen i november 2007 mottog JO:s remiss. Även denna del av handläggningen förtjänar således kritik.

I remissvaret anförs att landstinget är väl medvetet om innehållet i och tillämpningen av bestämmelserna i tryckfrihetsförordningen och sekretesslagen om utlämnande av allmänna handlingar. Det som har kommit fram ger inte stöd för den bedömningen. Bristerna i den formella handläggningen i detta fall visar tvärtom på okunnighet om gällande regler. Jag vill här också upplysa om att jag denna dag har fattat beslut i ett annat ärende som även det rör landstingets bristande handläggning av en utlämnandeframställning (JO:s dnr 3968-2007). Jag förutsätter att landstinget vidtar erforderliga åtgärder för att säkerställa att

framställningar av aktuellt slag i fortsättningen hanteras i enlighet med regelsystemet på området.

Det kan avslutningsvis nämnas att fråga har uppkommit om landstingets handläggning av AA:s överklagande av landstingsdirektörens beslut den 25 februari 2008. Denna fråga behandlas inom ramen för JO:s ärende med dnr 4990-2008.

Övrigt

Med anledning av den kritik som AA och BB har framfört mot hur BB:s förvaltare har skött sitt uppdrag vill jag upplysa om att förvaltare inte står under JO:s tillsyn. Klagomålen i denna del föranleder därför inte någon åtgärd eller något uttalande från min sida.

Inte heller vad AA och BB har anfört i övrigt föranleder någon åtgärd eller något uttalande från min sida. Jag har beträffande klagomålen mot Överförmyndarnämnden i Kalmar kommun samrått med justitieombudsmannen Cecilia Nordenfelt som ansvarar för tillsynen över ifrågavarande myndighet.

Ärendet avslutas med den kritik som framgår ovan vad gäller handläggningen av AA:s begäran om att få ta del av BB:s patientjournal.